

Natuurlijk samen

Natuur met zorg p. 4

Faunaplan p. 15

Foto's gezocht p. 17

LANDSCHAPSKRANT

April 2021

Dag inwoner van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

Laat mij starten met de 'Oiltjners' (inwoners van Haaltert) van harte welkom te heten bij ons mooi regionaal landschap. In het najaar van 2020 sloot deze gemeente aan bij het Regionaal Landschap. Zij kregen toen al ter kennismaking een eerste landschapskrant in de bus. Nu, in 2021, gaan Haaltert en RLVA volop voor de samenwerking rond natuur en landschap. In deze landschapskrant zie je meteen wat voor acties en realisaties onze werking voor hen, maar ook voor de andere gemeenten in het regionaal landschap, in petto heeft. Te veel om in dit voorwoord -ik nodig u uit het zelf te ontdekken- op te lijsten.

En toch ... graag sta ik even stil bij ons waardevol onroerend erfgoed. Samen met de erfgoedcellen Vlaamse Ardennen en Denderland en met Solva richtten wij eind vorig jaar samenwerkingsverbanden op die

de aangesloten steden en gemeenten en hun inwoners zullen bijstaan in de conservering van hun rijk verleden. Monumenten, gebouwen, archeologie en ook ons uitzonderlijk landschap zullen zo nog meer gekoesterd worden. Met het regionaal landschap focussen we ons uiteraard op de bewaring van dat laatste. Er voor zorgen dat wie hier woont, leeft of werkt zich met onze Vlaamse Ardennen en Denderstreek kan vereenzelvigen.

Maar niet alleen de mens ... Zo starten we ook een nieuw faunaplan op. Terwijl de Oudenaardse valken op de Walburgatoren hun eieren uitbroeden en de wolven stilaan terrein heroveren in andere delen van het land leest u in dit boekje op welke dieren en planten wij de komende jaren in onze regio zullen focussen.

Alvast veel leesplezier,

Koen Roman
Voorzitter

Walter Roggeman
Ondervoorzitter

NATUUR? NATUURLIJK GOED!

Dat een mooie natuurwandeling deugd kan doen, weten we sinds corona allemaal. Maar hoe belangrijk het contact met de natuur voor onze gezondheid wel is, is minder bekend.

Nochtans tonen veel studies aan dat de natuur een positieve invloed heeft op mensen, zowel fysiek als mentaal. De meesten onder ons voelen zich tot rust komen in de natuur. Tijdens een wandeling hoeft je niet na te denken, je aandacht gaat naar de dingen die je om je heen ziet en dat helpt om je hoofd leeg te maken en de stress van je af te schudden. En dat mag je letterlijk nemen: in de natuur zakt je bloeddruk en daalt de aanmaak van stresshormonen. Een regelmatig natuurbad zorgt daarvoor voor een duidelijke vermindering van problemen met het ademhalingsstelsel en het hart- en bloedvatstelsel. Het zorgt ook voor een

betere immunerespons en verbetert de cholesterolhuishouding en de bloedsuikerspiegel.

Doe het zelf

Overtuigd van de voordelen? Maar hoe pak je dat dan concreet aan? Een goede start is alvast het inbouwen van een dagelijks natuurcontact van een half uurtje. Dat kan een korte wandeling in de buurt natuur zijn, maar even goed een leuk klusje in de tuin of moestuin. Probeer ook elke week tijd te maken voor een wandeling van enkele uren verder weg van huis, zodat je je helemaal los kan maken van je dagelijkse beslommingen. Maximaliseer zoveel mogelijk de natuurlijke lichtinval in je huis: het doet wonderen! Of haal de natuur in huis met planten, natuurfoto's en -geluiden.

Voor iedereen!

Dat natuur een positief effect heeft op onze gezondheid is ook de zorgsector niet ontgaan. In sommige landen maken natuurwandelingen op doktersvoorschrift deel uit van de behandeling. En voor wie (al dan niet tijdelijk) niet goed te been is, wordt de natuur dichterbij gebracht. Ziekenhuizen richten bijvoorbeeld een revalidatietuin of een groene wachtkamer in, en ook steeds meer woonzorgcentra zorgen voor een groenere en natuurlijkere omgeving die vlot toegankelijk is voor de bewoners. Wat wij als regionaal landschap daar mee te maken hebben lees je in het volgende artikel.

NATUUR MET ZORG

Regionale landschappen zorgen voor natuur.

Natuur versterkt de zorg.

Regionale landschappen zetten samen met de zorginstellingen in op vergroening van de buitenruimtes. Een natuurlijke omgeving rond zorgcentra verbetert de kwaliteit van de zorg én biedt voordelen voor de natuur.

Kwetsbare groepen

Het effect van de natuur op iemands gezondheid is het sterkst voor de meest kwetsbare groepen, bijvoorbeeld voor kinderen, ouderen, mensen met een langdurige ziekte of handicap. Zij hebben het meeste baat bij regelmatig buiten bewegen in de natuur. Door de omgeving rond de zorginstellingen te vergroenen kunnen ook bewoners de voordelen van natuur beleven. Voor hen is die omgeving vaak hun belangrijkste en soms enige contact met de buitenwereld.

Tal van mogelijkheden om te vergroenen

Een natuurlijke omgeving rond een instelling bevordert sociale contacten: ontmoetingen van bewoners onderling én ontmoetingen met de buurt. Door tuinen en domeinen open te stellen en zo in te richten zijn ze ook interessant voor kinderen en buurtbewoners. Denk maar aan een plukbloemenweide voor patiënten en bezoekers, een toegankelijke picknickplaats voor rolstoelgebruikers en hun familie, een natuurlijke speeltuin voor kinderen en een wandelpad op en rond het terrein.

En in de Vlaamse Ardennen?

Natuur dichtbij de zorg brengen is iets waar RLVA helemaal achter staat. Zo organiseerden we de voorbije jaren in vijf woonzorgcentra samen met het personeel natuurbelevingsactiviteiten, zowel binnen als buiten. In woonzorgcentrum Huize ROBORST werd een belevings-tuin aangelegd waarbij ook mensen met dementie steeds zorgeloos naar buiten kunnen. We zorgden ook voor Groene Gereedschapskoffers met alle materiaal en uitgewerkte fiches voor natuurbelevingsactiviteiten. Die koffers kunnen kosteloos uitgeleend worden door woonzorgcentra, maar ook door scholen (zie p. 6).

Ook vergroening en natuurlijke inrichting van bestaande terreinen om zo de natuur dichterbij kwetsbare groepen te brengen is helemaal ons ding. Denk bijvoorbeeld aan de herinrichting van de buurtsite in Deftinge (zie p. 7) of aan de herinrichting van Den Bleek in Geraardsbergen waar natuur opnieuw een centrale plaats krijgt. Zo wordt Den Bleek een toegankelijke groene long in de stad met aandacht voor ontspanning, sport, speelruimte en ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud.

Regionale landschappen als partner

Regionale landschappen hebben expertise in het ontwerpen van groene ruimtes die passen in het omringende landschap, de aanleg én het beheer ervan. Door de kennis van de zorginstellingen en hun (tuin)therapeuten samen te brengen met de kennis van de regionale landschappen ontstaan er mooie projecten. Het positieve therapeutische effect van natuur is goed nieuws voor zorginstellingen - én goed nieuws voor vlinders, bijen, bloemen en vogels die blij zijn met deze biodiverse groene ruimtes. Zorginstellingen in de Vlaamse Ardennen kunnen beroep doen op het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. We geven hen graag advies. Interesse? Op onze website vind je de inspiratiegids 'Natuur met Zorg' met inspirerende voorbeelden. Of neem contact op met Griet Dewitte via griet.dewitte@rlva.be of op het nummer 055 20 72 65.

GROENE GEREEDSCHAPSKOFFERS

Op vier plaatsen in de Vlaamse Ardennen kun je onze Groene Gereedschapskoffers ontlenen. Groene Gereedschapskoffers zijn koffers vol aangepast materiaal om de natuur te beleven, en dat zowel buiten in open lucht als binnenshuis! Het zijn koffers vol ideeën om activiteiten in een woonzorgcentrum, een klas of een combinatie daarvan, te beleven. Trek er samen, jong én oud, op uit in de natuur of haal de natuur naar binnen. Stralende gezichten verzekerd. Een magische match! Wie graag ideeën opsteekt om ermee aan de slag te gaan kan een beroep doen op de bijhorende activiteitenmap (ook online raadpleegbaar op www.rlva.be/sites/default/files/activiteitenmap.pdf). Je kunt de Groene Gereedschapskoffers gratis ontlenen (mits een waarborg van 100 euro) op volgende locaties:

- Huise: WZC Home Vijvens
Kloosterstraat 18 - 9750 Huise, 09/ 383 57 02
- Maarke-Kerkem: WZC Haagwinde
Hasselstraat 7 - 9680 Maarkedal, 055/ 31 32 50
- Roborst: WZC Huize Roborst
Kloosterstraat 1- 9630 Zwalm, 055/ 49 61 66
- Ronse: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
Veemarkt 27 - 9600 Ronse, 055/ 20 72 65

s-zintuigenwandeling

duur in min	seizoen
120	L Z H W

Een natuurwandeling waarbij de zintuigen extra worden geprikkeld. De natuur bewonderen in al zijn pracht; gebruik makende van het materiaal; insecten in loeppotjes, bloemen in verzamelbakjes...

BENODIGDHEDEN

- Rolstoel per deelnemer (de iets mobiele oudere kan tijdelijk ook stappen)
- Zintuigenkaartjes (al dan niet met bevestigingsstok - touw)
- Loeppotjes - verzamelbakjes
- afhankelijk van het seizoen/thema: Vlindernetten, schepnetjes... Natuurgidsen/boeken - zoekkaarten

VOORAF

- Wandelparcours uitstippelen (haalbaar voor rolstoelen)
- Aandacht voor stopplaatsen waar de ouderen extra gestimuleerd worden met de zintuigen (vb. ruiken: een boom met sterk ruikende bloesems, langs een boerderij...).
- Zintuigenkaartjes op het parcours plaatsen vóór de wandeling begint

BESCHRIJVING

- Iedere bewoner heeft minstens één begeleider (met kinderen kunnen dat er meer zijn per persoon) om de rolstoel te duwen.
- Materiaal (loeppotjes, verzamelbakjes...) wordt verdeeld onder de deelnemers.
- Wandelen volgens tempo en interesse van de ouderen. (dit kan 100m/u of evengoed 1km/u zijn)
- Bij stopplaatsen (zintuigenkaartjes); pas vertrekken als de groep weer samen is.

TIP!

- Speur ook eens met je neus op de grond en speur je ogen in de lucht. Een schat aan natuurpracht ligt binnen handbereik.

www.rlva.be

GROENE BUURTSITE DEFTINGE IN LAATSTE RECHTE LIJN

In Deftinge is de inrichting van de groene buurtsite bijna voltooid. Afgelopen winter werd er hard gewerkt. De werkzaamheden startten met ontharding, de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen in halfverharding en het realiseren van twee uitdagende speelheuvels. Daarna werden er meer dan 1200 stuks bosplantsoen, 6 nieuwe hoogstambomen, 20 stuks laagstam leifruitbomen en 420 vaste planten de grond in gestoken. Als kers op de taart werd de site verder afgewerkt met avontuurlijke speelaanleidingen (dit zijn natuurlijke objecten die kinderen uitnodigen tot spelen), een picknicktafel en enkele comfortabele zitbanken. Zo wordt het een echte speel- en ontmoetingsplek voor jong en oud.

Het inzaaien en kiemen van het kruidenrijk speelgazon en de wilde bloemenzones nemen enige tijd in beslag. Daarom zal de site pas toegankelijk zijn in de eerste helft van mei. Het openingsfeest werd omwille van de coronaperikelen uitgesteld naar de nazomer. Nog even op de tanden bijten dus en dan eindelijk genieten! De realisatie van deze nieuwe speelnatuurplek is het resultaat van een sterk participatief proces met de buurt, omwonenden en andere belangengroepen hetgeen kadert binnen een PDPO-project in samenwerking met de gemeente Lierde en Avansa Vlaamse-Ardennen – Dender.

Platteland Plus: Vlaanderen en provincie Oost-Vlaanderen investeren in hun platteland.

PAARDENHOUDERS BOUWEN MEE AAN HET LANDSCHAP VAN DE VLAAMSE ARDENNEN

soortenrijk struweel

Vier paardenhouders uit de Vlaamse Ardennen plantten afgelopen winter samen 32 meter gemengde hagen, 485 meter gemengde heggen, 212 vierkante meter gemengde houtkanten, 13 knot- en 29 hoogstambomen aan. Ze lieten ook een bodemanalyse uitvoeren om na te gaan hoe ze hun grasland kunnen verbeteren en laten ontwikkelen tot meer kruidenrijke graslanden.

Waarom is dit nu zo bijzonder? De vier paardenhouders zijn ambassadeurs voor het plattelandsontwikkelingsproject 'Paard in het Landschap'. Dit betekent dat we op hun paardenweides streekeigen kleine landschapselementen mogen aanplanten en werken aan de ontwikkeling van kruidenrijk grasland om zo als praktijkvoorbeeld te dienen voor andere paardenhouders.

Aanplant van streekeigen kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen zoals streekeigen solitaire bomen, knotbomenrijen, gemengde hagen, heggen en houtkanten leveren voedsel

en schuilplaatsen voor nuttige insecten, vogels en kleine zoogdieren. Bovendien bieden ze de paarden schaduw en beschutting, een meer natuurlijke omgeving en aanvullend ruwvoer in de vorm van twijgen en bladeren. Dankzij de combinatie van streekeigen groenelementen en een eenvoudige weideafsluiting uit natuurlijke materialen gaat de weide meer op in het landschap. Ook de historische perceelstructuur kan hersteld worden door de weides te omzomen met streekeigen kleine landschapselementen.

Ontwikkeling van kruidenrijke gras- en hooilanden

Kruidenrijke gras- en hooilanden zijn niet alleen mooi om te zien, ze zijn ook goed voor de biodiversiteit en voor het paard zelf. Wist je dat een divers, vezelrijk en structuurrijk dieet veel gezonder is voor paarden? Laat dit net de troef zijn van kruidenrijke gras- en hooilanden. Ze bestaan uit een gevarieerd aanbod van bloeiende kruiden en grassen. Met hun lange wortels halen de kruiden kostbare vitamines, mineralen en sporenelementen uit de diepere bodemlagen. Door deze krui-

pas aangeplante solitaire schaduwboom

den te eten, krijgen de paarden gevarieerde voedingsstoffen binnen en wordt het suiker- en eiwitgehalte beperkt. Tegelijk zorgt de diepere doorworteling van de kruiden voor een betere structuur in de bodem, waardoor de waterhuishouding van het perceel verbetert. Actief speurend naar de kruiden die ze lekker vinden, bewegen de paarden bovendien meer. Verder profiteren heel wat nuttige insecten, vogels en kleine zoogdieren mee van een diverse kruidenrijke paardenweide.

Zelf aan de slag?

Wil je zelf ook aan de slag op je paardenweide en kan je wel wat inspiratie, advies of concrete tips gebruiken? Als de coronamaatregelen het toelaten, zullen deze terreinrealisaties in het najaar van 2021 te bezichtigen zijn tijdens een inspiratiedag. Hou onze agenda dus zeker in de gaten! Je kan alvast een kijkje nemen op onze projectpagina www.rlva.be/paard-het-landschap waar je allerlei tips en nuttige info kan terugvinden. Of je kan ook contact met ons opnemen via tine.degezelle@rlva.be.

Het project 'Paard in het Landschap'

Het PDPO-project 'Paard in het Landschap' is een plattelandsontwikkelingsproject uitgevoerd door de drie Oost-Vlaamse regionale landshappen Vlaamse Ardennen, Meetjesland en Schelde-Durme, met financiële steun van Europa (ELFPO – Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling), Vlaanderen en de Provincie Oost-Vlaanderen.

Met het project Paard in het Landschap willen we paardenhouders inspireren, adviseren en begeleiden om hun paardenweides en infrastructuur optimaal te integreren in het omgevende landschap, strevend naar een win-win voor zowel landschap, natuur als de paarden zelf.

soortenrijke heg

Goedgeknot.be is een website die eigenaars van kleine landschapselementen zoals knotbomen, houtkanten en hakhoutbosjes in contact brengt met vrijwillige knotters. Zij doen de knotwerken gratis in ruil voor het hout. Heb je hout in de aanbieding? Vul dan een aanvraag in voor je knotboom op www.goedgeknot.be. Wij brengen je in contact met een knotter. Ben je op zoek naar hout?

Kun je vakkundig bomen knotten en ben je in het bezit van een geldig certificaat? Dan kun je je als knotter registreren op goedgeknot.be. Zo ben je tijdens werkzaamheden voor het knotteam bovendien verzekerd. Alle Info over certificaat en verzekering vind je op www.goedgeknot.be/regionaal-landschap-vlaamse-ardennen. Heb je nog bijkomende vragen of opmerkingen, neem dan contact op met Paul Haustraete (paul.haustraete@rlva.be) of Gus Van Hoeck (gus.van.hoeck@rlva.be).

Hoogstamboomgaarden leveren kilo's lekker fruit. Toch blijft dit fruit al te vaak aan de bomen hangen. Zonde van het lekkere fruit... Anderzijds zijn er ook mensen op zoek naar onbespoten fruit, om tot sap te persen, te verwerken in gebak of andere gerechten of om zo te eten. Om de vraag en het aanbod van hoogstamfruit samen te brengen, kun je via RLVA terecht op goedgeplukt.be! Heb je jaarlijks een overschot aan hoogstamfruit en wil je hier iemand een plezier mee doen? Op de website Goedgeplukt.be kan je je aanmelden en laten weten welk fruit je in de aanbieding hebt. Pluk je liefst zelf of mogen geïnteresseerden komen plukken? Wil je er iets voor in de plaats? Wie weet wil iemand in ruil jouw bomen snoeien of een kleine vergoeding geven. Dat mag je zelf bepalen. Ben je daarentegen op zoek naar hoogstamfruit om te eten of om te verwerken tot confituur of gelei? Zoek je appels om te laten persen door de sapmobiël? Of zoek je specifieke variëteiten om wijn of cider van te maken? Plaats een zoekertje op goedgeplukt.be en neem in het oogstseizoen regelmatig een kijkje op de site.

Met het project 'De Bouwdoos' krijgen vijf dorpspleinen in de Vlaamse Ardennen, gedurende één maand, een tijdelijke invulling. Deze zomer staan Ruien (Kluisbergen) en Vlierzele (Sint-Lievens-Houtem) op de agenda.

Het idee is om van de verharde en onderbenutte dorpspleinen opnieuw het kloppende hart van de buurt te maken, het groene karakter van de Vlaamse Ardennen binnen te brengen en er samen met lokale inwoners een bruisende en gezonde ontmoetingsplek van te maken. De bouwdoos is een goed gevulde container vol fysiek materiaal zoals zit-, speel- en groenelementen. Ze verhuist mee van het ene naar het andere plein waar de materialen hergebruikt zullen worden. Per plein zullen ook unieke stukken met inwoners en lokale talenten worden gemaakt. De Bouwdoos is een project van SOLVA | Streekoverleg, Logo Gezond+, Avansa Vlaamse Ardennen-Dender (vroeger Vormingplus) en het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. Dit project wordt gesubsidieerd via het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en Provincie Oost-Vlaanderen.

DE BOUWDOOS MEDIJN VOOR JOUW DORPSPLEIN

ERFGOEDPRIJS 2021: LANDSCHAP EN HOUTIG ERFGOED

Was je betrokken bij het beplanten van een dorpsplein? Deed je mee met het herstellen van een dreef, een hoogstamboomgaard of historisch grasland? Misschien redde je een oude hakhoutstoof door ze te onderhouden? Dan kom jij misschien wel in aanmerking voor de provinciale Erfgoedprijs 2021 – Landschap & houtig erfgoed!

Stel je kandidaat en misschien win je wel 10000 euro! Alle info op <https://oost-vlaanderen.be/erfgoedprijs>

CREËER EEN M² AAN BIODIVERSITEIT, WANT ELKE M² TELT!

De beweging #SamenVoorBiodiversiteit, waar Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen deel van uitmaakt, roept op om je eigen vierkante meter aan biodiversiteit te creëren. Al die plekjes samen, dragen bij aan een gezonde planeet. Op de website www.samenvoorbiodiversiteit.be kan je tips en info vinden om zelf een natuurplekje te maken van 1m².

Ook op websites als mijntuinlab.be, Natuurpunt.be en vele andere vind je heel wat ideeën en acties om een tuin vol leven te maken. En dat is helemaal niet moeilijk, voor sommige acties hoef je zelfs amper iets te doen: laat een stukje verwilderen (beste excuus voor het vervelende grasmaaien), vervang tegels door groen, plant een struik of boom, maak een geveltuintje, ... Ook in onze vorige landschapskrant kon je heel wat tips vinden om je tuin natuurlijker in te richten. Je kan die landschapskrant terugvinden op www.rlva.be onder 'publicaties'.

Registreer je actie

Op www.samenvoorbiodiversiteit.be kan je jouw inspanningen registreren. Dat is belangrijk om te meten hoeveel biodiversiteit erbij komt. En zo maak je ook kans op leuke prijzen: inkomtickets, t-shirts, verrassingspakketten, bloemenzaadjes, ...

De beweging #SamenVoorBiodiversiteit

De beweging #SamenVoorBiodiversiteit bestaat uit meer dan 100 Belgische organisaties. Zij dragen samen de boodschap uit dat biodiversiteit broodnodig is om te overleven en voor ons welzijn. De beweging bestaat uit universiteiten en onderzoekers, NGO's, milieuverenigingen, dierentuinen, natuurparken, musea en botanische tuinen, bedrijven, scholen, provincies, gemeenten en lokale actoren, Waalse, Brusselse, Vlaamse en federale overheden.

#Samen VoorBiodiversiteit

SAMEN WERKEN AAN ERFGOED

Twee nieuwe onroerend erfgoeddiensten, IOED Vlaamse Ardennen en IOED Denderland, zijn op 1 januari 2021 van start gegaan. De twee samenwerkingsverbanden zullen samen 19 gemeenten in het zuiden van Oost-Vlaanderen bijstaan bij taken rond archeologisch, landschappelijk en bouwkundig erfgoed. Beide IOED's zijn een nauwe samenwerking tussen vier bestaande regionale organisaties: projectvereniging Erfgoed Denderland, Erfgoed Vlaamse Ardennen, SOLVA en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.

Het zuiden van Oost-Vlaanderen kent een rijk en waardevol onroerend erfgoedpatrimonium, dat zich vertaalt in een rijke archeologische ondergrond, goed bewaarde cultuurhistorische landschappen en heel wat bouwkundig erfgoed in stads- en dorpskern. Door het herschikken van bevoegdheden van bestuursniveaus en de ontvoogding van de lokale besturen wordt de zorg voor dit onroerend

erfgoed steeds meer een lokale opdracht. Dit brengt uitdagingen en verantwoordelijkheden met zich mee. Het onroerend erfgoed is heel gevarieerd, er zijn veel betrokkenen en de materie heeft raakvlakken met vele domeinen. Vaak ontbreekt er echter een centraal aanspreekpunt voor onroerend erfgoed op lokaal niveau, dicht bij de burger. De gemeenten in het Denderland en de Vlaamse Ardennen slaan daarom de handen in elkaar om uitdagingen gezamenlijk aan te pakken.

De IOED's bouwen een netwerk voor kennisdeling rond onroerend erfgoed uit. Ze fungeren als aanspreekpunt voor ambtenaren en inwoners. Ook staan ze de gemeenten bij bij de actualisatie van de inventaris van het bouwkundig erfgoed, het verlenen van advies rond items met onroerend erfgoedwaarde en herbestemmingen. Beide IOED-werkingen zullen ook het draagvlak voor onroerend erfgoed verder uitbouwen.

Wie is wie?

IOED Vlaamse Ardennen is een samenwerking tussen Projectvereniging VARIANT/Erfgoed Vlaamse Ardennen, het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en SOLVA. Deelnemende gemeenten voor IOED Vlaamse Ardennen zijn Brakel, Geraardsbergen, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm. IOED Denderland is een samenwerking tussen Projectvereniging Erfgoed Denderland, het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en SOLVA. Deelnemende besturen voor IOED Denderland zijn Aalst, Denderleeuw, Erpe-Mere, Haaltert, Lede en Ninove.

De Projectverenigingen Erfgoed Denderland en Erfgoed Vlaamse Ardennen hebben al een regionale werking wat betreft (cultureel) erfgoed. SOLVA bezit ruime expertise in archeologie en bouwkundig erfgoed. Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen behartigt al vele jaren

het landschappelijk erfgoed in de regio en zal dit ook voor de IOED's verder invulling geven. Waar nodig wordt samengewerkt met Regionaal Landschap Schelde-Durme (Aalst en Lede). Meer info vind je op erfgoedceldenderland.be en erfgoedvlaamseardennen.be.

EEN FAUNAPLAN VOOR EEN DUURZAAM PLATTELAND

‘Een geïntegreerd faunaplan: een win-win voor een duurzaam platteland’, met dit leaderproject werken verschillende regionale landschappen (waaronder RLVA) aan oplossingen voor diersoorten die nauw verbonden zijn aan landbouwactiviteiten. Het project is momenteel in volle opstart waarbij we op zoek gaan naar landbouwbedrijven die willen samenwerken om de biodiversiteit binnen hun bedrijf op te krikken zonder nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering. Dat willen we doen aan de hand van verschillende (experimentele) maatregelen voor bepaalde doelsoorten. Hierbij geven we aandacht aan zowel de dieren zelf als aan de voordelen voor de landbouw.

Om een volwaardig leefgebied voor een soort tot stand te brengen moeten we rekening houden met hun verschillende noden. De basisvereisten zijn: voedsel, voortplanting (nestplek), schuilgelegenheid (rustplek), soorteigen elementen en uiteraard ook de toegankelijkheid van deze basisvereisten (bv. toegankelijkheid van stallen voor boerenwaluw).

Nemen we het voorbeeld van de eikelmuis (foto). Eikelmuisen zijn slaapmuizen die in de winter in een diepe slaap gaan, maar wel nog regelmatig wakker worden om voedsel of een nieuwe slaapplek te zoeken. Het is dus belangrijk dat er 's winters voldoende voedsel te vinden is, maar ook in het vroege voorjaar, wanneer er nog weinig plantaardig voedsel over blijft en ze meer insecten, spinnen en slaken zoeken om te eten. In de lente worden de diertjes weer actiever en hebben ze verschillende schuilplekken nodig waar ze zich kunnen verstoppen zoals dicht struikgewas, steenhopen, oude schuurtjes,... In een monotoon landschap is dat vaak niet mogelijk waardoor roofdieren hen makkelijk vinden. Om jaarrond voedsel te vinden moeten er in de omgeving verschillende soorten bomen en struiken aanwezig zijn die elk op hun beurt bloemen en zaden of vruchten voorzien. Er zijn dus duidelijk veel elementen verbonden aan deze soort waardoor er met maatregelen voor de eikelmuis ook allerlei andere soorten worden geholpen en we een gezonder ecosysteem bekomen.

De komende 2 jaar gaan we met dit project aan de slag waarna hopelijk meer en meer landbouwbedrijven (eenvoudige) maatregelen nemen voor een duurzaam platteland.

Meer info bij jonathan.clerckx@RLVA.be.

TRAGE WEGEN

Bij de lopende trage wegenplannen strooit corona wat roet in het eten. De synthesevergaderingen staan voorlopig nog 'on hold', maar intussen kunnen we gelukkig wel volop verder met de voorbereidingen.

Voor Sint-Lievens-Houtem werd een update uitgevoerd van het bestaande trage wegenplan. Belangrijke aandachtspunten hierbij waren het creëren van een aantal nieuwe verbindingen, het inplannen van een aantal verbeteringen voor fietsers en het plaatsen van voorzieningen om ongewenste gebruikers (quads, jeeps) van kwetsbare wegen te weren.

In Horebeke zijn de inventarisaties op het terrein van de bestaande trage wegen afgerond. Veel dank aan alle vrijwilligers om hiervoor de winterkou te trotseren! Zoals altijd staat na de inventarisatie een rondvraag bij de bevolking en verenigingen op het programma waarbij iedereen zijn bemerkingen over de trage wegen van de projectgebieden kwijt kan. Alle opmerkingen en suggesties worden vervolgens gebundeld. Zo krijgen we een beeld van de behoeften en noden in de gemeente. Met een werkgroep overlopen we de reacties en bespreken we de wenselijke ingrepen. We kijken hierbij naar belangrijke missing links of verbeteringen op bestaande trage wegen. De eerstvolgende infoavond over het trage wegenplan in Horebeke vindt plaats op 4 mei 2021 om 19u30. Dit zal hoogstwaarschijnlijk nog online via zoom moeten gebeuren. Inschrijven via e-mail naar jonathan.clerckx@rlva.be.

Ook in Zwalm zijn de laatste inventarisaties verwerkt voor de deelgemeenten Dikkele, Hundelgem, Munkzwalm, Roborst en Rozebeke. Dus ook hier is er nu gelegenheid tot input vanuit de bevolking. De infoavond voor Zwalm vindt plaats op 11 mei 2021 om 19u30. Ook

deze infoavond zal wellicht nog online via zoom doorgaan. Inschrijven via e-mail naar jonathan.clerckx@rlva.be

Later dit jaar starten we het project Wegspotters op in Geraardsbergen. Daarmee wil de stad de trage wegen nog beter onderhouden en problemen gericht kunnen oplossen. Dit is mogelijk dankzij de app Mobimelder waarmee een vrijwilliger (een wegspotter dus) allerlei problemen rechtstreeks naar de gemeente kan doorsturen. Met dit systeem kan de stad dan direct zien wat en waar er zich problemen voordoen. De wegspotter kan in Mobimelder meevolgen als de gemeente het probleem aan het verwerken is en wanneer het opgelost is. Mocht je hiervoor interesse hebben, laat dat dan zeker weten aan jonathan.clerckx@rlva.be.

FOTOGRAFEER JIJ HET VERANDERENDE LANDSCHAP VAN DE VLAAMSE ARDENNEN?

Wandelen in eigen streek is in tijden van corona een heel populaire activiteit geworden. En misschien is het je op je wandelingen al opgevallen: het landschap waarin we leven is gestaag, beetje bij beetje, in verandering. Niets legt die landschappelijke transformaties beter vast dan het naast elkaar leggen van foto's van het buitengebied vroeger en nu. Daarom gaan we op zoek naar fotogetuigenissen uit de Vlaamse Ardennen die die (r)evoluties aantonen. Of misschien is op sommige plaatsen het landschap de laatste decennia wel onveranderd gebleven? Ook dat is interessant! Ga op zoek in je fotoarchief naar oude landschapsfoto's uit de Vlaamse Ardennen (ze hoeven niet super-oud te zijn), trek er op uit en maak dezelfde foto van op dezelfde plaats van uit hetzelfde standpunt. Zo krijgen je coronawandelingen een extra uitdaging.

Plaats beide foto's samen in één bericht op de facebookgroep 'Vlaamse Ardennen in beeld'. Vermeld de hashtag #360gradenopenruimte en de plaats waar de foto's genomen zijn en maak kans op een leuke prijs. Prijzen worden een eerste keer verloot op 1 mei, maar foto's inzenden kan tot 31 december 2021, waarna opnieuw prijzen verloot worden. Enkel foto's van de open ruimte (niet de dorps- of stadskernen) komen in aanmerking voor een prijs. Door deel te nemen verklaart de inzender zich akkoord met het reglement (volledig reglement op www.rlva.be/360°OpenRuimte).

Heb je zelf geen oude landschapsfoto's? Misschien kunnen de lokale heemkundige kring of plaatselijke facebookgroepen je verder helpen. Zorg wel steeds voor toestemming van de eigenaar vooraleer je een oude foto gebruikt.

NIEUWE NATUURGIDSEN OP PAD

Half 2021 studeert er alweer een kersverse lichter natuurgidsen af bij RLVA. Ze volgden het voorbije jaar de opleiding via Natuurpunt-CVN en halen nu op het eind van het traject hun getuigschrift 'natuurgids'. Je kunt als groep (school, vereniging, familie,...) een beroep op hen doen om de natuur in de Vlaamse Ardennen in al haar facetten te beleven.

Zo'n natuurgids geeft je tijdens een natuur- of boswandeling uitleg bij al wat groeit, bloeit, kruipt, zoemt, fluit of vliegt; of hij of zij trekt samen met kinderen scharrelend de natuur in; of neemt je mee op ontdekking naar het leven in en rond de poel ...

Kostprijs voor een standaard activiteit van anderhalf à twee uur (max. 25 personen per groep):

- Standaard tarief: 75€
- Families en verenigingen: 50€
- Scholen buiten het werkingsgebied van RLVA: 40€
- Scholen binnen het werkingsgebied van RLVA: 20€
- Gemeenten binnen het werkingsgebied van RLVA: de eerste 5 aanvragen per jaar aan €20, daarna €40

IN MEMORIAM: ANNE HOLLEVOET

Met grote verslagenheid moesten we begin januari 2021 afscheid nemen van onze collega Anne Hollevoet, die sinds enkele maanden ongeneeslijk ziek was. Anne was een enthousiaste en gewaardeerde collega die zich gedurende 20 jaar met hart en ziel inzette voor het landschap van de Vlaamse Ardennen. Als medewerker landschapszorg speelde ze een bijzonder actieve en betrokken rol in het behoud en de versterking van het cultuurhistorisch karakter van de streek. Getuige daarvan de talrijke boomgaarden, houtkanten, hagen en ander kleine landschapselementen die er door haar inzet overal in de streek bij gekomen zijn. Ook de zorg voor cultuurhistorisch erfgoed als waardevolle bomen, kapellen en bakovens kon op haar gedreven inzet rekenen. Maar bovenal was ze een lieve en warme vrouw die sterk gewaardeerd werd door haar klanten, projectpartners en aannemers waar ze mee samenwerkte. Met haar toewijding, vriendschap en warmte maakte ze ook een onlosmakelijk deel uit van ons RLVA-team. Anne was een toffe collega waar je altijd op kon rekenen, of het nu met het werk te maken had of niet. We zullen haar dan ook heel hard missen en wensen haar familie en vrienden veel sterkte toe.

Colofon

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw
Veemarkt 27, 9600 Ronse
T 055/20.72.65 – F 055/20.61.87
INFO@RLVA.BE – WWW.RLVA.BE
rekeningnummer: BE23 0012 2912 5291

V.U.: Koen Roman
Layout: Kachet
Opmaak en druk: Moderna printing
oplage: 135000

Gedrukt op 100% gerecycleerd
FSC papier

Foto's: Wim Claeysens (p18 knutselende kinderen), Yves Adams Vilda (cover, p1 zwaluw, p2 daslook, p3 fietsers, p10 knotwilgen, p16, p20), Jeroen Mentens (p2 meisje, p12), Lars Soerincx Vilda (p3 egel, p10 appel), Rollin Verlinde Vilda (p15), Erfdeel Kluisbergen (p17 oude foto), overige foto's: RLVA en projectpartners.

WWW.RLVA.BE

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen werkt met subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen, Vlaanderen, Europa, de gemeenten Brakel, Erpe-Mere, Gavere, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkekal, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm.

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
is 1 van de 16 Regionale Landschappen
in Vlaanderen:
www.regionalelandschappen.be